

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งในบทนี้ได้นำเสนอรายละเอียดด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัยวิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 3,064 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 342 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือที่ขออนุญาตจากผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ไปดำเนินการเก็บรวบรวม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจคัดเลือกรายแบบสอบถามที่ถูกต้อง เรียบร้อย สมบูรณ์

4.2 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4.3 คำนวณค่าร้อยละสำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 และคำนวณค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation) ในแต่ละข้อและแต่ละด้าน สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 ซึ่งคำนวณค่าดังกล่าวด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / FW (Statistical Package for the Social Sciences / For Window)

4.4 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา และแจกแจงความถี่

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 1

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า สภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง รองลงมาได้แก่ การลงรูปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับสุดท้าย ซึ่งอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ข้อ ได้แก่ การประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากเพิ่มสะสมงาน และการกำหนดเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียน

เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียน พบว่า สภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในด้านการกำหนดเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียน รองลงมา ได้แก่ ศึกษารวบรวมข้อมูลความสนใจของนักเรียน สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 5 อันดับสุดท้าย ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ข้อ ได้แก่ กำหนดเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียน โดยให้นักเรียนต้องใช้ทฤษฎี ทักษะหรือมุมมองทางด้านวิชาการในการปฏิบัติงาน เพื่อแสดงออกถึงความเชี่ยวชาญทางวิชาการ กำหนดเป้าหมายโดยให้นักเรียนต้องใช้กระบวนการทางด้านวิชาการในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาปฏิบัติงานหรือแก้ปัญหาหรือนักเรียนต้องใช้กระบวนการวิจัยในการปฏิบัติงาน กำหนดเป้าหมายโดยให้นักเรียนต้องเขียนอธิบาย การปฏิบัติภาระงาน โดยบอกให้ทราบว่าใช้วิธีการใดในการปฏิบัติ เกิดข้อความรู้ใดและแนวทางในการปรับปรุงครั้งต่อไปอย่าง ชัดเจน รัดกุมต่อเนื่อง กำหนดเป้าหมายโดยให้นักเรียนต้องพิจารณาเพื่อหาทางเลือก หรือหายุทธวิธีในการแก้ปัญหาแล้วบรรยายแนวทางการปฏิบัติหรือยุทธวิธีในการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน และกำหนดเป้าหมายโดยให้นักเรียนต้องได้เชื่อมโยงหรือเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น นอกห้องเรียนหรือนอกโรงเรียน หรืออาจให้นักเรียนนำเสนอผลการปฏิบัติภาระงานต่อชุมชน

1.2 ด้านการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า สภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในด้านการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ กำหนดภาระงานการเรียนรู้เป็นสถานการณ์ที่มีความหมาย หรือมีประโยชน์ ต่อนักเรียน รองลงมาคือ กำหนดภาระงานการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยประสบการณ์ของนักเรียน ความยากง่ายของปัญหา พื้นฐานทางสมองของนักเรียนและบรรยากาศของโรงเรียน สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับสุดท้าย ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางและมากตามลำดับ ได้แก่ สสำรวจบุคคลที่อยู่นอกห้องเรียนหรือนอกโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติการภาระงานของนักเรียน และกำหนดภาระงานการเรียนรู้ ซึ่งทักษะ หรือความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียนสัมพันธ์กับความคิดที่ซับซ้อน และลักษณะนิสัยที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียนตามสาขาวิชา

1.3 ด้านกำหนดมิติในการประเมิน พบว่า สภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในด้านกำหนดมิติในการประเมิน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ วิเคราะห์เป้าหมายหรือผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียน กำหนดเกณฑ์การประเมินซึ่งสามารถสะท้อนผล การเรียนรู้ของนักเรียน รองลงมาได้แก่ กำหนดเกณฑ์การประเมินซึ่งไม่มีความลำเอียงเรื่องเพศ เชื้อชาติ และอื่น ๆ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับสุดท้ายซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ข้อ ได้แก่ กำหนดกำหนดค่ามาตรฐาน (Scale) เพื่อใช้ในการประเมินในแต่ละมิติ และจัดเตรียมตัวอย่างงานในแต่ละระดับตามเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อช่วยให้ผู้ประเมินเข้าใจนิยามในแต่ละมิติได้
ถูกต้องยิ่งขึ้น

1.4 ด้านการกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า สภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครู ผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในด้านการกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม รองลงมาได้แก่ ให้นักเรียนปฏิบัติภาระงานอย่างเพียงพอเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนปฏิบัติงานจนมี ประสิทธิภาพตามความต้องการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4 อันดับสุดท้าย

ท้าย ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ข้อ ได้แก่ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถอธิบายเหตุผลด้วยคำพูดของตนเองหรือสามารถใช้การตั้งคำถาม เพื่อการตั้งข้อสังเกตต่อผู้พูดก่อนหน้าได้ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถสร้างบทสนทนาที่สมเหตุสมผลในการนำเสนอความคิด ซึ่งเป็นการแสดงถึงความสนใจในสาระสำคัญ หรือประเด็นที่กำลังอยู่ในความสนใจของบุคคลในสังคมได้ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถกล่าวถึงสาระสำคัญ หรือความคิดรวบยอดของเนื้อหาทางด้านวิชาการ ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงาน และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้จัดกระทำข้อมูลข่าวสารแล้วสร้างความหมายได้ด้วยคำพูดของตนเอง หรือเมื่อรวบรวมข้อมูลมาแล้ว นักเรียนได้ตั้งสมมุติฐาน วิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมาย และลงสรุปอย่างชัดเจน

1.5 ด้านการประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากแฟ้มสะสมงาน พบว่า สภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในด้านการประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากแฟ้มสะสมงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพจริงหรือจัดบริบทให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง รองลงมาได้แก่ มอบหมายให้ นักเรียนทำแฟ้มสะสมงานเพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้หรือผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับสุดท้าย ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ข้อ ได้แก่ ประเมินการคิดระดับสูง ได้แก่ การตั้งสมมุติฐานการนำความรู้ด้านวิชาการไปประยุกต์ใช้ วิเคราะห์การแปลความหมายและการแสดงเหตุผล ประเมินการใช้ความคิดรวบยอดด้านวิชาการ ได้แก่ การนำความรู้ด้านวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ไปอธิบายเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นหรือนำไปใช้ในการปฏิบัติ และประเมินการสื่อสารการปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ โดยการให้ ผู้เรียนเขียนหรือพูดอธิบายการปฏิบัติงานอย่างละเอียด ชัดเจน รัดกุม โดยไม่ขัดแย้งในตัวเอง มีการให้รายละเอียด การขยายความและการแสดงเหตุผลในการสนับสนุนหรือโต้แย้ง

1.6 ด้านการลงสรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียน พบว่า สภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในด้านการลงสรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ รายงานผลการเรียนรู้เป็นระยะทั้งในระหว่างเรียนและเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน ให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ รองลงมาได้

แก่ รายงาน พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและผลการปฏิบัติการงานของนักเรียน ให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับสุดท้าย ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ได้แก่ วางแผนพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพิจารณาจากผลสรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียน และสรุปผลความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียนหรือผลสัมฤทธิ์ตามสภาพจริง โดยใช้ข้อมูลจากผลการประเมินของครู ตัวนักเรียน เพื่อนและผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ การกำหนด ภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง รองลงมา ได้แก่ การกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับสุดท้าย ได้แก่ การประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากเพิ่มสะสมงาน และการกำหนดมิติในการประเมิน

เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียน พบว่า ปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 1 ในด้านการกำหนดเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ครูไม่สามารถกำหนดเป้าหมายโดยให้นักเรียนต้องพิจารณาเพื่อหาทางเลือก หรือยุทธวิธีในการแก้ปัญหาแล้วบรรยายแนวทางการปฏิบัติหรือยุทธวิธีในการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน รองลงมาได้แก่ ครูไม่สามารถกำหนดเป้าหมายโดยให้นักเรียนต้องใช้การวิเคราะห์ ตีความ อธิบาย หรือประเมินความซับซ้อนของข้อมูลจากประเด็นที่สนใจและปัญหาในชีวิตประจำวัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ครูไม่สามารถศึกษารวบรวมข้อมูลความสนใจของนักเรียนได้ทั่วถึงทุกคน และครบถ้วนทุกเรื่อง และครูขาดความรู้และทักษะการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียน

2.2 ด้านการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า ปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในด้านการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ครูไม่สามารถกำหนดภาระงานการเรียนรู้เป็นสถานการณ์ที่นักเรียนต้องใช้การคิดวิจารณ์ในการปฏิบัติงาน รองลงมาได้แก่ ครูไม่สามารถกำหนดภาระงานการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องใช้การบูรณาการวิทยาการด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ ครูไม่สามารถกำหนดภาระงานการเรียนรู้ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีความหมาย หรือมีประโยชน์ต่อนักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ครูไม่สามารถศึกษาศึกษาพื้นฐานความรู้ความสามารถและประสบการณ์เดิมของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง และครูไม่สามารถสำรวจและศึกษาภาระงานที่มีสถานการณ์ที่คล้ายกับที่นักเรียนเผชิญในชีวิตจริงนอกห้องเรียนหรือนอกโรงเรียน

2.3 ด้านกำหนดมิติในการประเมิน พบว่า ปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในด้านกำหนดมิติในการประเมิน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ครูขาดความรู้และทักษะการวิเคราะห์เป้าหมายหรือผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียนเพื่อกำหนดมิติในการประเมิน รองลงมาได้แก่ ครูขาดความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ภาระงานการเรียนรู้ที่ได้กำหนดขึ้น เพื่อกำหนดมิติในการประเมิน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ครูไม่สามารถกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ไม่มีความลำเอียงเรื่องเพศ เชื้อชาติ และอื่น ๆ และครูไม่สามารถกำหนดคุณลักษณะที่ดีของสิ่งที่ต้องการประเมิน เช่น การเขียนที่ดี การแก้ปัญหาที่ดี การทำงานกลุ่มที่ดี

2.4 ด้านการกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า ปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในด้านการกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ครูไม่สามารถกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลงานของคณะทำงาน เพื่อให้นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงานมากขึ้น ครูไม่สามารถกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้การประเมินอย่างหลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความถนัดของตนเอง รองลงมาได้แก่

ครูไม่สามารถกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของตนเองกับการปฏิบัติงานของผู้เชี่ยวชาญหรือนักเรียนคนอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ครูไม่สามารถกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามความสนใจหรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับสังคมหรือปัญหาที่กำลังอยู่ในความสนใจของสังคม โดยใช้ความรู้ที่เรียน และครูไม่สามารถกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลในการอธิบาย หรือแสดงการแก้ปัญหาและเสนอทางเลือก

2.5 ด้านการประเมินภาระงานการเรียนรู้อยู่ตามสภาพจริงจากเพิ่มสะสมงาน พบว่าปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในด้านการประเมินภาระงานการเรียนรู้อยู่ตามสภาพจริงจากเพิ่มสะสมงาน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ครูไม่สามารถประเมินการตั้งสมมุติฐาน การนำความรู้ด้านวิชาการไปประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การแปลความหมายและแสดงผล รองลงมา ได้แก่ ครูขาดความรู้และทักษะในการออกแบบการประเมิน โดยใช้เพิ่มสะสมงานซึ่งประกอบด้วย ผลที่คาดหวัง คำนึงบ่งชี้ การจัดโอกาสการเรียนรู้ ชิ้นงาน และเกณฑ์การประเมิน ที่ถูกต้องชัดเจน ครูไม่สามารถประเมินการใช้ความคิดรวบยอดด้านวิชาการ ได้แก่ การนำความรู้ด้านวิชาการในสาขาต่าง ๆ ไปอธิบายเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นหรือนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ครูไม่สามารถมอบหมายให้ผู้เรียนทำเพิ่มสะสมงานเพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้หรือผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้อยู่ตามสภาพจริง และครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพจริงหรือจัดบริบทให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

2.6 ด้านการลงสรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียน พบว่าปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในด้านการลงสรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ครูไม่สามารถรายงานผลการเรียนรู้เป็นระยะ ในระหว่างเรียนและสิ้นสุดภาคเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องทราบ รองลงมา ได้แก่ ครูไม่สามารถรายงานผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและ ผลการปฏิบัติภาระงานของนักเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับสุดท้าย ได้แก่ นักเรียน เพื่อน ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการลงสรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะ

ของนักเรียน และครูขาดความรู้ความสามารถในการวางแผน พัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพิจารณาจากผลสรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1

3.1 ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ภาพรวม ในรายด้าน ของสภาพที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด โดยสรุปเรียงลำดับความสำคัญ ได้ดังนี้

3.1.1 ด้านการประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากเพิ่มสะสมงาน ได้แก่ ควรฝึกให้ครูได้มีการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะความคิดระดับสูงที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากเพิ่มสะสมงาน

3.1.2 ด้านการกำหนดเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียน ได้แก่ ควรจัดให้มีการให้ความรู้แก่ครูโดยการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี การเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน

3.2 ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการเพื่อแก้ไขปัญหาดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ภาพรวม ในรายด้าน ของด้านที่มีปัญหามากที่สุด โดยสรุปเรียงลำดับความสำคัญ ได้ดังนี้

3.2.1 ด้านการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ได้แก่ ควรจัดทำเครื่องมือการวัดประเมินผลโดยสร้างแบบสำรวจบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.2.2 ด้านการกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริง ได้แก่ ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้

3.3 ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาและแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในรายด้าน โดยสรุปเรียงลำดับความสำคัญ ได้ดังนี้

3.3.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียน

ตามสภาพการปฏิบัติที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดโดยสรุปเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้

1) เรื่องกำหนดเป้าหมายโดยให้นักเรียนต้องใช้ทฤษฎี ทักษะหรือมุมมองทางด้านวิชาการในการปฏิบัติงาน เพื่อแสดงออกถึงความเชี่ยวชาญทางวิชาการ ได้แก่ ครูควรเน้นการปฏิบัติจริง โดยต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสม หรือใช้วิธีการที่เป็นธรรมชาติ เพื่อสร้างกระบวนการคิดและได้นำไปใช้ให้ประโยชน์ยิ่งต่อ ตัวนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

2) เรื่องกำหนดเป้าหมายโดยให้นักเรียนต้องใช้กระบวนการทางวิชาการในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาปฏิบัติงานหรือแก้ปัญหาหรือนักเรียนต้องใช้กระบวนการวิจัยในการปฏิบัติงาน ได้แก่ กำหนดให้ดำเนินการเรียนการสอนเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการสำรวจรวบรวมข้อมูลของนักเรียนนำมาวิเคราะห์แก้ปัญหาและพัฒนาความรู้ความสามารถ

3) เรื่องการกำหนดเป้าหมายโดยให้นักเรียนต้องเขียนอธิบาย การปฏิบัติภาระงานโดยบอกให้ทราบว่าใช้วิธีการใดในการปรับปรุงครั้งต่อไปอย่างชัดเจน รัดกุมต่อเนื่อง ได้แก่ ครูคิดกิจกรรมให้นักเรียนและให้นักเรียนสามารถเขียนได้ สามารถสรุปได้ด้วยตัวเอง ส่วนนักเรียนที่เขียนไม่ได้ครูควรวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชัดเจนและละเอียดมากขึ้น

4) เรื่องกำหนดเป้าหมายโดยให้นักเรียนต้องพิจารณาเพื่อหาทางเลือกหรือยุทธวิธีในการแก้ปัญหาแล้วบรรยายแนวทางการปฏิบัติหรือยุทธวิธีในการแก้ปัญหาย่างชัดเจน ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันในการออกแบบชิ้นงาน ซึ่งชิ้นงาน ควรจะเป็นลักษณะของสหสาขาวิชา กระบวนการนี้ควรเปิดโอกาสให้มีการอภิปราย หรือแลกเปลี่ยนแนวคิด

5) เรื่อง กำหนดเป้าหมายโดยให้นักเรียนต้องได้เชื่อมโยงหรือเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น นอกห้องเรียนนอกโรงเรียน หรืออาจให้นักเรียนนำเสนอผลการปฏิบัติภาระงานต่อชุมชน ได้แก่ ครูควรเปิดโอกาสและกระตุ้นให้นักเรียนสร้างงาน ได้มากขึ้น เป็นพื้นฐานการหาความถนัดของอาชีพ และเป็นสื่อกลางของการประชุมผู้ปกครอง

ตามลำดับที่มีปัญหามากที่สุดโดยสรุปเรียงลำดับความสำคัญ ได้ดังนี้

1) เรื่องครูไม่สามารถกำหนดเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียนซึ่งเป็นขอบเขตขั้นต่ำ โดยมีลักษณะเป็นนักเรียนต้องพิจารณาเพื่อหาทางเลือก หรือยุทธวิธีในการแก้ปัญหาแล้วบรรยายแนวทางการปฏิบัติหรือยุทธวิธีในการแก้ปัญหาย่างชัดเจน ได้แก่ ครูควรสร้างเครื่องมือหรืออุปกรณ์การสอนที่มีลักษณะที่นักเรียนได้แสดงความเป็นเจ้าของ สร้างแรงจูงใจ การมีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการประเมินตนเอง

2) เรื่อง ครูไม่สามารถกำหนดเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียนซึ่งเป็นขอบเขตขั้นต่ำ โดยมีลักษณะเป็นครูขาดความรู้และทักษะในการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียน ได้แก่ ครูควรได้รับการพัฒนาความเป็นครูอาชีพ คือ ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากขึ้น ลดปริมาณงานกระดาษ แสดงจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาของโรงเรียน สร้างความต่อเนื่องการสอน นำหลักสูตรไปขยายผล ประเมินความต้องการของหลักสูตร

3.3.2 ด้านการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ตามสภาพการปฏิบัติที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด โดยสรุปเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้

1) เรื่องการสำรวจบุคคลที่อยู่นอกห้องเรียนหรือนอกโรงเรียนที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของนักเรียน ได้แก่ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการสำรวจและจำแนกบุคคลากรตามเป้าหมายการปฏิบัติงาน

2) เรื่องกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนปฏิบัติหรือเรียนรู้ โดยมีลักษณะเป็น ทักษะ หรือความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียนสัมพันธ์กับความคิดที่ซับซ้อนและลักษณะนิสัยที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียนตามสาขาวิชา ได้แก่ ให้จัดทำคำแนะนำให้แก่นักเรียน อย่างชัดเจนที่สุด คำแนะนำสำหรับภาระงานควรอธิบายว่าต้องการให้นักเรียนทำอะไร หรืออธิบายว่านักเรียนต้องมีผลสัมฤทธิ์อย่างไร

ตามลำดับที่มีปัญหามากที่สุด โดยสรุปเรียงลำดับความสำคัญ ได้ดังนี้

1) เรื่องครูไม่สามารถกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนปฏิบัติหรือเรียนรู้ให้มีลักษณะเป็นสถานการณ์ที่นักเรียนต้องใช้การคิด วิเคราะห์ ในการปฏิบัติ ได้แก่ เรียนรู้ตามสภาพจริงมุ่งเน้นการพัฒนาด้านความคิดระดับสูงให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชา

2) เรื่อง ครูไม่สามารถกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนปฏิบัติหรือเรียนรู้ให้มีลักษณะการบูรณาการวิทยาการต่างๆ ในการปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ ได้แก่ จัดอบรมครูให้ความรู้แนวทางลักษณะการบูรณาการวิทยาการด้านต่าง ๆ ให้แก่ครูผู้สอน

3) ครูไม่สามารถกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนปฏิบัติหรือเรียนรู้ให้มีลักษณะเป็นสถานการณ์ที่มีความหมาย หรือมีประโยชน์ต่อนักเรียน ได้แก่ ให้ครูกำหนดสาระการเรียนรู้(เนื้อหา) กำหนดภาระงาน กำหนดชิ้นงาน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

3.3.3 ด้านการกำหนดมิติในการประเมิน

ตามสภาพการปฏิบัติที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดโดยสรุปเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้

1) เรื่องกำหนดเกณฑ์การประเมิน (Rubric Score) โดยมีลักษณะเป็น กำหนดค่ามาตรฐานวัด (Scale) เช่น 4-6 จุดมาเพื่อใช้ในการประเมินในแต่ละมิติ ได้แก่ อบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำเกณฑ์การประเมิน (Rubric Score) และจัดทำเอกสารคู่มือให้เพื่อให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติมเอง

2) กำหนดเกณฑ์การประเมิน (Rubric Score) โดยมีลักษณะเป็นการ จัดเตรียมตัวอย่างงานในแต่ละระดับตามเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อช่วยให้ผู้ประเมินเข้าใจนิยามในแต่ละมิติได้ถูกต้องยิ่งขึ้น ได้แก่ อบรมครูผู้สอนในการวิเคราะห์ข้อมูลตามเป้าหมายการเรียนรู้ให้เข้าใจนิยามในแต่ละมิติได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

ตามลำดับที่มีปัญหามากที่สุดโดยสรุปเรียงลำดับความสำคัญ ได้ดังนี้

1) เรื่อง ครูขาดความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อ กำหนดมิติในการประเมินเป็นการวิเคราะห์เป้าหมายหรือผลการเรียนรู้ที่ต้องการเกิดแก่นักเรียน ได้แก่ อบรมให้ความรู้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามเป้าหมายการเรียนรู้

2) เรื่องครูขาดความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อ กำหนดมิติในการประเมินเป็นการวิเคราะห์ภาระงานการเรียนรู้ที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อกำหนดมิติได้แก่ ช่วยกันพัฒนาหลายๆ ฝ่าย ในการระดมความคิด ความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ สนทนาระหว่างบุคคลให้มาก

3.3.4 ด้านการกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้

นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ตามสภาพการปฏิบัติที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดโดยสรุปเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้

1) เรื่องกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตาม สภาพจริงลักษณะเป็นนักเรียนสามารถอธิบายเหตุผลด้วยคำพูดของตนเองหรือสามารถใช้การ ตั้งคำถามเพื่อการตั้งข้อสังเกตต่อผู้พูดก่อนหน้าได้ ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างองค์ความรู้ได้ กล้าคิด กล้าแสดงออก อย่างมีเหตุผล

2) เรื่องกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตาม สภาพจริงมีลักษณะเป็นนักเรียนสามารถสร้างบทสนทนาที่สมเหตุสมผลในการนำเสนอความคิด

ซึ่งเป็นการแสดงถึงความสนใจในสาระสำคัญ หรือประเด็นที่กำลังอยู่ในความสนใจของบุคคลในสังคมได้ ได้แก่ จัดทำเอกสารคู่มือให้เพื่อให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติมเอง

3) เรื่องกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีลักษณะเป็นนักเรียนสามารถกล่าวถึงสาระสำคัญ หรือความคิดรวบยอดของเนื้อหาทางด้านวิชาการ ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงาน ได้แก่ อบรมครูให้สร้างกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาในการเรียนในการเรียนในแต่ละสาระการเรียนรู้

4) เรื่องกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีลักษณะเป็นนักเรียนได้จัดกระทำข้อมูลข่าวสารแล้วสร้างความหมายได้ด้วยคำพูดของตนเอง หรือเมื่อรวบรวมข้อมูลมาแล้วนักเรียนได้ตั้งสมมติฐานวิเคราะห์ข้อมูลแปลความหมายและลงสรุปอย่างชัดเจน ได้แก่ อบรมครูให้มีความรู้ในการพัฒนาให้นักเรียนปฏิบัติงานโดยการยึดข้อมูลตั้งสมมติฐาน แปลความหมาย สรุปงาน โดยใช้ข้อมูลข่าวสาร

ตามลำดับที่มีปัญหาหนักที่สุด โดยสรุปเรียงลำดับความสำคัญ ได้ดังนี้

1) เรื่องครูไม่สามารถกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้มีลักษณะเป็นใช้เวลาปฏิบัติภาระงานอย่างเพียงพอ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกปฏิบัติงานตามความต้องการ ได้แก่ อบรมครูผู้สอนให้ครูมีความรู้เรื่องการกำหนดภาระงานและกำหนดจากชิ้นงาน และให้ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการเวลาสำหรับนักเรียน

2) เรื่องครูไม่สามารถกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้มีลักษณะเป็นเปิด โอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลงานของคณะทำงานเพื่อให้นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงานมากขึ้น ได้แก่ อบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน

3) เรื่องกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีลักษณะเป็นใช้การประเมินอย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความถนัดของตนเอง ได้แก่ อบรมครูผู้สอนให้เข้าใจวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

3.3.5 ด้านการประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากเพิ่มสะสมงาน

ตามสภาพการปฏิบัติที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด โดยสรุปเรียงลำดับความสำคัญ ได้ดังนี้

1) เรื่อง ประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากเพิ่มสะสมงานที่นักเรียนจัดทำขึ้น โดยใช้เกณฑ์การประเมิน (Rubric Score) เพื่อประเมินการคิดระดับสูง ได้แก่

การตั้งสมมุติฐาน การนำความรู้ด้านวิชาการไปประยุกต์ใช้วิเคราะห์ การแปลความหมายและการแสดงเหตุผล ได้แก่ จัดประชุมอบรม ฝึกให้ครูสร้างแบบทดสอบวัดทักษะความคิดระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ สังเคราะห์ มากกว่าความรู้ความจำ

2) เรื่อง ประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากเพิ่มสะสมงานที่นักเรียนจัดทำขึ้น โดยใช้การประเมิน (Rubric Score) เพื่อประเมินการใช้ความคิดรวบยอดด้านวิชาการ ได้แก่ การนำความรู้ด้านวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ไปอธิบายเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น หรือนำไปใช้ปฏิบัติงาน ได้แก่ อบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์การประเมิน (Rubric Score) แก่ ครูผู้สอน

3) เรื่อง ประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากเพิ่มสะสมงานที่นักเรียนจัดทำขึ้น โดยใช้การประเมิน (Rubric Score) เพื่อประเมินการใช้ความคิดรวบยอดด้านวิชาการ ได้แก่ การนำความรู้ด้านวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ไปอธิบายเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นหรือนำไปใช้ปฏิบัติงาน ได้แก่ วัดและประเมินผลจากการปฏิบัติการงาน ทั้งระหว่างการปฏิบัติและผลของภาระงาน เช่น การทำงานร่วมกัน การนำเสนอผลงานกลุ่ม คุณภาพของผลงาน

ตามลำดับที่มีปัญหามากที่สุด โดยสรุปเรียงลำดับความสำคัญ ได้ดังนี้

1) เรื่อง ครูไม่สามารถประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากเพิ่มสะสมงานที่นักเรียนจัดทำขึ้น โดยใช้เกณฑ์การประเมิน (Rubric Score) เพื่อประเมินการคิดระดับสูง ได้แก่ การตั้งสมมุติฐานการนำความรู้ด้านวิชาการไปประยุกต์ใช้วิเคราะห์ การแปลความหมายและการแสดงเหตุผล ได้แก่ จัดอบรมปฏิบัติการสร้างเครื่องมือประเมินการคิดระดับสูงเพื่อนำสู่การปฏิบัติและการนำไปใช้ได้ถูกต้อง

2) เรื่อง ครูขาดความรู้และทักษะในการออกแบบการประเมินโดยใช้เพิ่มสะสมงานซึ่งประกอบด้วยผลที่คาดหวัง คัดเน้นชี้ การจัดโอกาสการเรียนรู้ ชิ้นงานและเกณฑ์การประเมินที่ถูกต้อง ชัดเจน ได้แก่ พัฒนาการสร้างภาระงาน สาระการเรียนรู้ ชิ้นงาน เกณฑ์การให้คะแนน ควบคู่กับการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3) เรื่อง ครูไม่สามารถประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากเพิ่มสะสมงานที่นักเรียนจัดทำขึ้น โดยใช้เกณฑ์การประเมิน (Rubric Score) เพื่อประเมินการใช้ความคิดรวบยอดด้านวิชาการ ได้แก่ การนำความรู้ด้านวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ไปอธิบายเหตุการณ์ หรือ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นหรือนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำเกณฑ์การประเมินความคิดรวบยอดด้านวิชาการแก่ครูผู้สอน

3.3.6 ด้านการลงสรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียน

ตามสภาพการปฏิบัติที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด โดยสรุปเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้

1) เรื่อง วางแผนพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพิจารณาจากผลสรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียน ได้แก่ จัดประชุมปฏิบัติการผู้สอนเพื่อวางแผนพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสถานศึกษาแก่ครูผู้สอน

2) เรื่อง สรุปผลความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียนหรือผลสัมฤทธิ์ตามสภาพจริง โดยใช้ข้อมูลจากผลการประเมินของครู ตัวนักเรียน เพื่อน และผู้ปกครอง ได้แก่ กำหนดองค์ประกอบการประเมินและผู้ประเมินในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน และปฏิบัติตามแผนการเรียนรู้กับการประเมินการเรียนรู้ที่สอดคล้องกัน

ตามลำดับที่มีปัญหามากที่สุด โดยสรุปเรียงลำดับความสำคัญ ได้ดังนี้

1) เรื่อง ครูไม่สามารถรายงานผลการเรียนรู้ให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ โดยให้การรายงานมีลักษณะเป็นรายงานผลการเรียนรู้เป็นระยะในระหว่างเรียน และสิ้นสุดภาคเรียน ได้แก่ อบรมให้ความรู้แก่ครูให้ครูเห็นความสำคัญของการรายงานผลการเรียนรู้ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบเพื่อนำผลไปใช้สำหรับการพัฒนา

2) เรื่อง ครูไม่สามารถรายงานผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และผลการปฏิบัติภาระงานของนักเรียน ได้แก่ อบรมแนวทางการรายงานผลการเรียนรู้ที่ถูกต้อง เหมาะสม และร่วมกันจัดทำรูปแบบการประเมินของเขตให้เหมือน

อภิปรายผล

ในการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 นั้นมีประเด็นการค้นพบที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า สภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนยังเป็นเรื่องแปลกใหม่ที่กำลังเป็นที่สนใจ และมีนโยบายให้นำมาใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนร่วมกับวิธีการใช้ข้อสอบแต่เพียงอย่างเดียว ดังจะเห็นได้จาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กล่าวไว้ชัดเจน ในหมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 26 “ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 14) จากนโยบายที่เขียนไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญ และความสนใจ ในการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง

เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าด้านที่มีสภาพการปฏิบัติตามมากที่สุดคือด้านการกำหนดภาระงานการเรียนรู้อตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่ว่ากระบวนการเรียนเป็นการสร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติงานที่ให้ความคิดระดับสูง ในการประเมินผลการเรียนรู้จึงต้องเริ่มจากการกำหนดภาระงานที่ใช้ความคิดระดับสูง ดังนั้นในการประเมินผลการเรียนรู้จึงต้องเริ่มจากการกำหนดภาระงานที่ใช้ความคิดระดับสูง ในการประเมินผลการเรียนรู้จึงต้องเริ่มจากการกำหนด สิ่งที่ต้องการให้ นักเรียนพัฒนา (Simon. 1999 : 16 – 17 ; Newmann. 1997 : 366 อ้างถึงใน ; ทองศรี ตุ่นทอง. 2545 : 165) เช่นเดียวกับทัศนะของวาร์ด และเมอร์เลย์วาร์ด (Ward & Murray-Ward. 1990:90) ที่ว่าในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงหรือในการกำหนดจุดประสงค์หลักของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรอยู่บนเงื่อนไขของผลลัพธ์ที่ดีที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียนทุกคน ซึ่งต้องเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและต้องมิใช่การปฏิบัติในสิ่งง่าย ๆ โดยไม่ใช่ทักษะ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนนั้น มุ่งเน้นที่การกำหนดภาระงานการเรียนรู้อย่างมีระบบของผู้สอน ตามสภาพความเป็นจริงซึ่งพบว่าครูผู้สอนมีกระบวนการในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างเป็นระบบ ตามวัตถุประสงค์

ประสงค์ที่ตั้งเอาไว้และมีการทดสอบเพื่อตรวจสอบวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน นอกจากนั้น กรมวิชาการยังได้ให้ความสำคัญของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงว่างานที่ปฏิบัติต้องเป็นงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริงในชีวิตประจำวันเป็นเหตุการณ์จริงมากกว่ากิจกรรมที่จำลองขึ้น เพื่อใช้ในการทดสอบ มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริง ปัญหาที่เป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนได้ตอบสนองเป็นปัญหาที่สอดคล้องชีวิตประจำวัน พฤติกรรมที่ประเมินต้องเป็นพฤติกรรมที่แท้จริง ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โรงเรียนและที่บ้าน (กรมวิชาการ. 2542 ข : 2) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในรายชื่อของด้านการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ว่าการกำหนดภาระงานการเรียนรู้เป็นสถานการณ์ที่มีความหมายหรือมีประโยชน์ต่อนักเรียน

สำหรับสภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 1 ที่มีสภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนน้อยที่สุด คือ การประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากแฟ้มสะสมงาน เนื่องจากในปัจจุบัน การประเมินผลตามสภาพจริงที่ได้รับความนิยมนั้นเป็นการประเมินแบบเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินอย่างเต็มที่ สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ มุ่งให้งานปฏิรูปการศึกษาปรากฏผลอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งมีข้อที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนคือ จุดเน้นการพัฒนา ข้อ 6 การวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงโดยลดความสำคัญของการใช้ข้อสอบ เพิ่มการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : คำนำ) แต่อย่างไรก็ตามแฟ้มสะสมงานเครื่องมือการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการรวบรวมผลงานของผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย ผลงานเหล่านี้สะท้อนให้เห็นความพยายามความก้าวหน้าและความสำเร็จของผู้เรียน ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการเลือกรื่องหรือเนื้อหา กำหนดแนวทางการคัดเลือกและตัดสินผลงาน ตลอดจนมีหลักฐานที่แสดงถึงการสะท้อนตนเองของผู้เรียน แฟ้มสะสมงานจะรวบรวมทั้งกระบวนการทำงานและผลผลิต ของผู้เรียนซึ่งสื่อสารออกมาให้เห็นร่องรอยความสามารถของตน (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2545 : 170) ดังนั้นในการประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากแฟ้มสะสมงาน จึงยังมีการดำเนินการอยู่เช่นเดิมเพียงแต่ครูผู้สอนอาจจะให้ความสำคัญน้อยกว่าสภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้านอื่น ๆ

2. ปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า มีปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันต์ เกษมทรัพย์ ที่พบว่า ปัญหาการวัดและประเมินผล วิชาคณิตศาสตร์ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการ

เรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (สันต์ เกษมทรัพย์. 2541 : บทคัดย่อ) เช่นเดียวกับ ผลการวิจัยของ บุญเลิศ ประระตะโก ที่พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาในการใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนพุทธศักราช 2524 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่ในระดับปานกลาง (บุญเลิศ ประระตะโก. 2530 : 92) เช่นเดียวกับผลการประเมินของ สมศ. ที่พบว่า ครูผู้สอนในจังหวัดกำแพงเพชร ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และมีปัญหาในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1. 2544 :3) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่ใช้ในการวิจัยนั้นยังไม่มีการใช้อย่างแพร่หลาย ครูผู้สอนอาจจะยังไม่ได้ศึกษาทำความเข้าใจและยังไม่ได้มีการปฏิบัติในบางประเด็น จึงอาจทำให้มีปัญหาในการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีปัญหาอยู่ในระดับแรก อาจเนื่องมาจากครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งเมื่อพิจารณาในเนื้อหาของด้านการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง นั้นเป็นการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้เพื่อกำหนดภาระงาน โดยศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เดิมของนักเรียน สํารวจปัญหาที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน ปัญหาชีวิตประจำวัน หรือปัญหาของชุมชน และสำรวจภาระงานที่สถานการณ์คล้ายกับที่นักเรียนเผชิญในชีวิตจริงนอกห้องเรียนหรือในโรงเรียน และสำรวจบุคคลที่นักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติภาระงานของนักเรียน เพื่อกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนปฏิบัติหรือเรียนรู้ (ทองศรี คู่หนอง. 2546 : 123) จะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องยากที่จะมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาในการประเมินด้านการกำหนดภาระงานเนื่องจากมีข้อจำกัดในหลายเรื่อง เช่นในเรื่องของเวลา ความรู้ความสามารถของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีความพร้อมแตกต่างกัน ถึงแม้ว่าบางโรงเรียนจะมีความพยายามเชื่อมโยงการเรียนรู้ให้เข้ากับสภาพที่เป็นจริง มีการบูรณาการความรู้ มีเป้าหมายในการประเมินที่ชัดเจนแล้วก็ตาม

เมื่อพิจารณาปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงในรายข้อของด้านการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ปรากฏว่าปัญหาที่พบอยู่ในอันดับแรกคือ ครูไม่สามารถกำหนดภาระงานการเรียนรู้เป็นสถานการณ์ที่นักเรียนต้องใช้การคิดวิจารณ์ ในการปฏิบัติสอดคล้องกับคำกล่าวของ ทิศนา แจมมณี ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการคิดวิจารณ์ พบว่าในวงการการศึกษาของไทย ไม่ว่าเราจะเข้าไปในห้องเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรืออุดมศึกษาใด ๆ ก็ตาม เรามักจะไม่ค่อยได้เห็นปรากฏการณ์ของการสอน “การคิด” ถึงแม้ว่าจะได้นำเอา

วิธีการสอนแบบต่าง ๆ หลาย ๆ แบบเข้ามาใช้อย่างแพร่หลาย (ทิสนา แชมมณี. 2533 : 1) และเนื่องจากรูปแบบการสอนที่ยังไม่ส่งเสริมในการสร้างสถานการณ์ที่นักเรียนต้องใช้การคิดวิจารณ์ ในการเรียนรู้เท่าที่ควร จึงมีผลต่อการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงเป็นเรื่องที่ยังใหม่สำหรับครูผู้สอน ซึ่งยังไม่ได้มีการกำหนดรูปแบบอย่างชัดเจนเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้จัดให้มีการให้ความรู้แก่ครูผู้สอนแล้วก็ตาม นอกจากนี้แล้วครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานส่วนใหญ่เป็นครูที่มีอายุค่อนข้างมากทำให้ขาดความสนใจและกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ และแหล่งสำหรับศึกษาค้นคว้ายังมีน้อย ครูบางส่วนยังคุ้นเคยอยู่กับวิธีการวัดและประเมินผลแบบเก่า ๆ แต่การวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงนั้นต้องใช้วัดและประเมินผลควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนความคลุมเครือ ไม่ชัดเจนในเกณฑ์การประเมิน หลักการสร้างเครื่องมือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงเครื่องมือที่ยังใหม่สำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

สำหรับปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 1 ที่มีปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอน อยู่ในอันดับสุดท้ายคือ การประเมินภาระการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากแฟ้มสะสมงาน เนื่องจาก ในการข้อกำหนดการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาชั้นพื้นฐาน ได้ระบุแนวทางการปฏิบัติและการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เกี่ยวกับการประเมินแฟ้มสะสมงานไว้ อย่างชัดเจน และมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติและวิธีการที่เหมาะสม ดังนั้นครูผู้สอนจึงมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากแฟ้มสะสมงาน จึงทำให้พบว่ามีปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพความจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อยู่ในอันดับสุดท้าย

3. แนวทางพัฒนาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในรายด้านที่มีการสภาพการปฏิบัติที่น้อยที่สุดคือด้านการประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากแฟ้มสะสมงาน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน คือ ควรฝึกให้ครูได้มีการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะความคิดระดับสูงที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากแฟ้มสะสมงาน ซึ่งแนวทางการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน

ด้านการกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และเมื่อพิจารณาปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ลึกลงไปในรายละเอียดของด้านการกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูไม่สามารถกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลของคณะทำงาน เพื่อให้นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงานมากขึ้น และครูไม่สามารถกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้การประเมินอย่างหลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความถนัดของตนเอง ส่วนแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในรายด้านที่มีการปัญหาการปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาคือ ควรจัดทำเครื่องมือการวัดประเมินผล โดยสร้างแบบสำรวจบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และเมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ลึกลงไปในรายละเอียดของด้านการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่สำรวจบุคคลที่อยู่นอกห้องเรียนหรือนอกโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติภาระงานของนักเรียน และกำหนดภาระงานการเรียนรู้ ซึ่งทักษะ หรือความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียนสัมพันธ์กับความคิดที่ซับซ้อน และลักษณะนิสัยที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียนตามสาขาวิชา ซึ่งแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับสภาพที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด โดยเสนอให้จัดทำเครื่องมือการวัดประเมินผล โดยสร้างแบบสำรวจบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถช่วยในการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงได้ ในการกำหนดภาระการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสร้างลักษณะนิสัยที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียนได้ตามสาขาวิชา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2543 : 214) ที่กล่าวว่า เครื่องมือการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงควรมีการบันทึกข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ทักษะ ความสนใจหรือพฤติกรรม และสามารถนำมาสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

สำหรับแนวทางการพัฒนาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในรายด้าน ทั้ง 6 ด้าน มีแนวทางการพัฒนาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เป็นจุดเด่นในขั้นตอนการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียน ควรดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาดังนี้

1) ครูควรเน้นการปฏิบัติจริง โดยต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสม หรือใช้วิธีการที่เป็นธรรมชาติ เพื่อสร้างกระบวนการคิดและได้นำไปใช้ให้ประโยชน์ยิ่งต่อ ตัวนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

2) ควรกำหนดให้ดำเนินการเรียนการสอนเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการสำรวจรวบรวมข้อมูลของนักเรียนนำมาวิเคราะห์แก้ปัญหาและพัฒนาความรู้ความสามารถ

3.2 ด้านการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ควรดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาดังนี้

1) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการสำรวจและจำแนกบุคคลากรตามเป้าหมายการปฏิบัติงาน

2) จัดทำคำแนะนำให้แก่นักเรียน อย่างชัดเจนที่สุด คำแนะนำสำหรับภาระงานควรอธิบายว่าต้องการให้นักเรียนทำอะไร หรืออธิบายว่านักเรียนต้องมีผลสัมฤทธิ์อย่างไร

3.3 ด้านการกำหนดมิติในการประเมินควรดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาดังนี้

1) จัดอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำเกณฑ์การประเมิน (Rubric Score) และจัดทำเอกสารคู่มือให้เพื่อให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติมเอง

2) จัดอบรมครูผู้สอนในการวิเคราะห์ข้อมูลตามเป้าหมายการเรียนรู้ให้เข้าใจนิยามในแต่ละมิติได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

3.4 ด้านการกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ควรดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาดังนี้

1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างองค์ความรู้ได้ กล้าคิด กล้าแสดงออก อย่างมีเหตุผล

2) จัดทำเอกสารคู่มือให้เพื่อให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติมเอง

3.5 ด้านการประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากแฟ้มสะสมงาน ควรดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาดังนี้

1) จัดประชุมอบรม ฝึกให้ครูสร้างแบบทดสอบวัดทักษะความคิดระดับสูงที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ สังเคราะห์ มากกว่าความรู้ความจำ

2) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์การประเมิน (Rubric Score) แก่ ครูผู้สอน

3.6 ด้านการลงสรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียน

ควรดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาดังนี้

- 1) จัดประชุมปฏิบัติการผู้สอนเพื่อวางแผนพัฒนากระบวนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสถานศึกษาแก่ครูผู้สอน
- 2) กำหนดองค์ประกอบการประเมินและผู้ประเมินในส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้ชัดเจน และปฏิบัติตามแผนการเรียนรู้กับการประเมินการเรียนรู้ที่สอดคล้องกัน

แนวทางการพัฒนาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในรายด้าน ทั้ง 6 ด้าน มีแนวทางการพัฒนา และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เป็นจุดเด่นในขั้นตอนการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของแต่ละด้านส่วนใหญ่เสนอแนวทางการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจในเครื่องมือการวัด และประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เพลินพิศ ธรรมรัตน์ (2542 : 39) ที่กล่าวว่า การวัดพฤติกรรมทางการศึกษา ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย มีเครื่องมือและวิธีการวัดผลหลายประเภท แต่ละประเภทมีลักษณะและโอกาสการใช้แตกต่างกันก่อนที่จะเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการวัดแบบใด ผู้ใช้ต้องศึกษาลักษณะทั่วไป วิธีการสร้างตลอดจนข้อดีและข้อจำกัด ของเครื่องมือ เพื่อเป็นแนวทางการใช้หรือการสร้าง ได้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งแนวทางการพัฒนาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินการวัด และประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอน ทั้ง 6 ด้าน ต่างมีแนวทางการพัฒนาและแนวทางการ แก้ไขปัญหาที่เป็นจุดเด่นในขั้นตอนการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอน ในแต่ละด้านแตกต่างกันออกไป ส่วนใหญ่แล้วจะเสนอแนวทางการพัฒนาให้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจกับครูผู้สอน ดังที่ ศิริินญา อาจอำนวย (2542 : 11) กล่าวว่า การฝึกอบรมมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มพูนทรัพยากร สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลาที่เริ่มปฏิบัติงาน ระหว่างปฏิบัติงาน เป็น ประโยชน์ต่อองค์กรด้านการประหยัดงบประมาณ ที่สำคัญช่วยให้บุคลากรมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความพร้อมที่จะทำงาน กล้าเผชิญปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน และผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ดังนี้

1. ด้านการกำหนดเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียน สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องควรเน้นการปฏิบัติจริง โดยต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสม หรือใช้วิธีการที่เป็นธรรมชาติ เพื่อสร้างกระบวนการคิดและได้นำไปใช้ให้ประโยชน์ยิ่งต่อ ตัวนักเรียน ครู และผู้ปกครอง เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการสำรวจรวบรวมข้อมูลของนักเรียนนำมาวิเคราะห์แก้ปัญหาและพัฒนาความรู้ความสามารถ

2. ด้านการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการสำรวจและจำแนกบุคคลากรตามเป้าหมายการปฏิบัติงาน และจัดทำคำแนะนำอย่างชัดเจนที่สุด สำหรับภาระงานควรอธิบายว่าต้องการให้นักเรียนทำอะไร หรืออธิบายว่านักเรียนต้องมีผลสัมฤทธิ์อย่างไร

3. ด้านการกำหนดมิติในการประเมิน สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องควรจัดอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำเกณฑ์การประเมิน(Rubric Score) และจัดทำเอกสารคู่มือให้เพื่อให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติมเอง

4. ด้านการกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างองค์ความรู้ได้ กล้าคิด กล้าแสดงออก อย่างมีเหตุผล นอกจากนี้แล้วควรจัดทำเอกสารคู่มือให้เพื่อให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติมเอง

5. ด้านการประเมินภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงจากเพิ่มสะสมงาน สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องควรจัดประชุมหรืออบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อ ฝึกให้ครูสร้างแบบทดสอบวัดทักษะความคิดระดับสูงที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ สังเคราะห์ มากกว่าความรู้ความจำ และการกำหนดเกณฑ์การประเมิน(Rubric Score) แก่ ครูผู้สอน

6. ด้านการลงสรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียน สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องควรจัดประชุมปฏิบัติการผู้สอนเพื่อวางแผนพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสถานศึกษาแก่ครูผู้สอน และร่วมกันกำหนดองค์ประกอบประเมินและผู้ประเมินในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพและปัญหา แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ นอกเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เขต 1
2. ควรศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทางพัฒนา การดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของสถานศึกษาที่มีบริบทต่าง ๆ กัน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ
3. ควรศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เช่น พฤติกรรมการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน